

HALK SAğLIğI UZMANLARI DERNEğI (HASUDER) COVID-19 GÖREV GRUBU

GÜNÜN KONUSU:

YENİ KORONAVİRÜS HASTALIğI (COVID-19)

Anne ve çocuk sağlığına *dolaylı* zarar veren etkileri önlemek....

Doküman Dr. Dilek Aslan tarafından 14.5.2020 tarihinde hazırlanmıştır.

Yeni Koronavirüs Hastalığı (COVID-19) ile ilgili; olağan hizmetlerin aksaması durumunda bazı risk gruplarının daha fazla etkilendiği bilinmektedir. COVID-19, “anne ve çocuk sağlığı” açısından da riskler yaratabilmektedir. Lancet dergisinin 12.5.2020 tarihli sayısında Menendez ve arkadaşları tarafından “comment” kategorisinde yazılmış olan makalede aşağıdaki bazı konular öne çıkmaktadır:¹

1. COVID-19, dünyada en “sağlam” sağlık sistemlerinin dayanıklılığını bile zorlamaktadır.
2. COVID-19, birçok düşük ve orta gelir düzeyine sahip ülkede; HIV, tüberküloz, sıtma, malnütrisyon ve mortalitesi yüksek sık görülen viral enfeksiyon salgınları gibi sayısız sorunların arasında hızla yayılımını sürdürmektedir. Bütün bunlar, mevcut sağlık sorunları ile zorlukla başa çıkan zayıf sağlık altyapıları varlığında gerçekleşir.
3. Dünya Sağlık Örgütü ülkelere sağlık hizmetlerinin sürekliliğinin sağlanması ile ilgili çağrı yapmaktadır. Bu sayede COVID-19 mücadelesinin yanı sıra diğer hizmetlerin aksamaması sağlanabilecektir.
4. COVID-19’un anne ve çocuk ölümlülüğünde artışa neden olabileceği Robertson ve arkadaşlarının bir modelleme çalışmasında belirtilmiştir.
5. Daha önceki farklı salgın dönemlerinde anne ve çocuk ölümlerinin artışının olabildiğine dair modelleme çalışmaları da yapılmıştır (Örneğin; 2014 yılında Sierra Leone’de Ebola salgını).
6. Hindistan, Endonezya, Nijerya ve Pakistan’ın değerlendirildiği bir başka çalışmada, COVID-19’un bu ülkelerde anne ve yenidoğan sağlığı üzerinde olumsuz etkileri olduğu, “fazladan” ölümlerin gerçekleşebileceği ifade edilmiştir.
7. Gebelik döneminde doğum öncesi bakımda aksaklıklar sorunu tanımlamaktadır, soruna temel teşkil etmektedir. COVID-19 ile mücadele sırasında doğum öncesi bakım sıklığı önerilenden daha az olarak gerçekleşmektedir.

Makalenin tamamına dipnot bölümünde belirtilen künyeden ulaşılabilmektedir.

Özetle; COVID-19 mücadelesine yoğunlaşmak elbette öncelikli bir durumdur. Ancak, bu mücadele sırasında olağan hizmetleri sürdürmek de son derece yaşamsaldır. Örneğin anne ve çocuk sağlığını korumak, ölümleri önlemek, yaşamları kurtarmak için doğum öncesi bakım hizmetleri gibi rutin hizmetlerin aksatılmadan sürdürülmesi gerekmektedir.

¹ Menendez C, Gonzalez R, Donnay F, Leke RGF. Avoiding indirect effects of COVID-19 on maternal and child health [Internet] <https://www.thelancet.com/action/showPdf?pii=S2214-109X%2820%2930239-4> Erişim:14.5.2020.